

"Satsa på stöd till barnfamiljer"

De senaste årens skjutningar och sprängningar har av naturliga skäl fått stor medial uppmärksamhet. Alla talar om det, inte minst politiker som överträffar varandra i förslag på repressiva insatser. Röster som pekat på vikten av samverkan mellan myndigheter och att satsa på ett förebyggande arbete som viktiga redskap i kampen mot de kriminella gängen har tystnat. Eller så ryms de inte i den allt hätskare debatten. Nu lanserar flera politiska partier krav på kollektiva bestraffningar som att utvisa hela familjer om en av sönerna deltar i gängen, hårdare straff, dra in barnbidrag och bostadstillägg mm. Kollektiva bestraffningar har varit i strid med svensk rättstillämpning hittills. Att den typen av förslag framförs visar på det upphettade debattklimat som nu råder.

När **Margareta Winberg** fick regeringens uppdrag (2017) att se över socialtjänstlagen och bland annat det förebyggande arbetet, blev många engagerade och förhoppningsfulla, inte minst socialarbetare som i likhet med undertecknad, arbetat med stöd till barnfamiljer inom socialtjänsten. Organisationen Förebyggande socionomer, var en av flera organisationer som skrev i sina remissyttranden, att det var viktigt att förstärka socialtjänstlagen så att kommunerna har mer omfattande stödresurser till barnfamiljer och det i tillgängliga former. Detta inte minst viktigt i de segregerade områdena där barnfamiljerna är både många och särskilt utsatta (fattigdom, trångboddhet, låg utbildningsnivå, sämre hälsa m m). Utredningen resulterade (augusti 2020) i att barnens bästa alltid ska sättas i främsta rummet. Den skissade på en rad områden vilka sammanföll med Barnkonventionen. Däremot fanns inga förslag på det som många remissinstanser sedan pekat på, att stärka socialtjänstens verksamheter och ge ökat stöd till barnfamiljerna i lokalsamhället. Detta gjorde många besvikna.

Under större delen av 80- och 90-talen hade det varit stort fokus på det förebyggande sociala arbetet till barnfamiljer, vilket ledde till kompetensutveckling hos professionen och utbyggnad av familjecentraler, barnahus, öppna förskolor samt socialtjänstens arbete med familjer över hela landet. Särskild riktades insatser till barnfamiljer med behov av stöd. Den eran fick tyvärr ett slut under inledningen av 00-talet. Idag finns visserligen en del öppna förskolor och familjecentraler kvar på några platser, men det mesta av praktiskt förebyggande insatser har försvunnit. Ett nytt fokus uppstod, lanserat som New Public Management (NPM), nu blev det viktigare med dokumentation, manualbaserade utredningar och socialtjänstens interna struktur. Mycket av det som byggts upp tidigare lades ned, tyvärr även många av de fungerande nätverken mellan myndigheter. Den nya inriktningen byggde inte som tidigare på, ett engagemang från professionen socialarbetare, utan skedde från den politiska nivån, dvs inte utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Samtidigt började det under 00-talet ske en flykt från yrket inom socialtjänsten och konsulttjänsterna ökade i antal och kostnaderna. Många socionomer söker sig idag hellre till organisationer utanför socialtjänsten som Stadsmissionen och Frälsningsarmén. Man uppger att det är där man får arbeta med verkligt socialt arbete. Ingen lyckosam utveckling för samhällets skyddsnät.

Alla pekar på att det är viktigt med socialt arbete för att stödja barnfamiljer och bryta rekryteringen av unga till de kriminella nätverken, inte minst har polisen som arbetar i de segregerade bostadsområdena framhållit detta. Det räcker inte med att fängsla och lagföra ledarna för gängen. Nya ledare etablerar sig snabbt och rekryteringen av unga till gängen fortsätter. Ogenomtänkta idéer och att överge viktiga politiska och rättsliga principer, för något man tror medborgarna förväntar sig, det är att fiska röster i grumligt vatten. Det är både obehagligt och sorgligt.

Claudette Skilving